

Handläggare:

Namn: Sofia Larsson

Telefon 0370-678371

E-post: sofia.larsson@vaggeryd.se

Tjänsteskrivelse

Utredning av möjligheten till kontantersättning för gymnasieelever – Vaggeryds kommun

Förslag till beslut

I utredningen framgår det med grund i *Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor*, att kommunen enbart är skyldiga att ge ekonomisk ersättning, till de gymnasieelever som är berättigade till elevresor mellan bostaden och skolan.

I och med överenskommelsen mellan de 13 kommunerna i länet ser dock inte Barn- och utbildningsförvaltningen någon annan lösning än att i första hand fortsätta dela ut skolkort till gymnasieelever folkbokförda i Vaggeryds kommun, som går på en gymnasieskola i en annan kommun. Möjligheten att bevilja kontantersättning när särskilda omständigheter föreligger kvarstår liksom i övriga kommuner i länet. För elever på egen gymnasieskola gäller i första hand upphandlade skolskjutsturer, därefter skolkort för resor med kollektivtrafik och slutligen kontantersättning.

Förvaltningen föreslår nämnden att godkänna lämnad utredning.

Bakgrund

Lagutrymmen

Skollagen (2010:800) behandlar enbart förskoleklass, grundskolan samt grundsärskolan, kring bestämmelser om rätten till skolskjuts.

I denna lag behandlas rättigheterna för de gymnasieelever som är berättigade till elevresor.

Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor.

1 § Kommunerna skall svara för kostnaderna för elevresor enligt vad som framgår av denna lag.

2 § För en elev som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395), ska den kommun som enligt 29 kap. 6 § skollagen (2010:800) är elevens hemkommun, ansvara för elevens kostnader för dagliga resor mellan bostaden och skolan.

Ansvaret gäller för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer. Stödet ska ges kontant eller på annat lämpligt sätt enligt kommunens bestämmande. Om stödet ges kontant är kommunen inte skyldig att ge högre ersättning än vad som motsvarar 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostaden och skolan. Lag (2010:1250).

3 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter för tillämpningen av denna lag. Sådana föreskrifter får innebära att kommunens ansvar för elevens resor begränsas.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19911110-om-kommunernas-skyldighet-att_sfs-1991-1110

Vad säger Skolskjutshandboken – Sveriges kommuner och Landsting?

Elever inom gymnasieskolan har inte rätt till skolskjuts utan endast till bidrag till elevresor. Med elevresor avses gymnasieelevers resor mellan bostad och skola. Enligt lagen (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor, samt tillhörande förordning (SFS 1991:1120), ska elevens hemkommun ansvara för elevens kostnader för dagliga resor i de fall då eleven har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395).

Kommunens skyldighet kring elevresor gäller för de elever som har minst sex kilometer mellan bostaden och skolan. Hur färdvägen ska mätas finns inte angivet men normalt utgår man från den kortaste gång- och cykelvägen. Någon gräns för hur långa resor som ska ersättas finns inte i lagen. Avståndet ska beräknas från folkbokföringsadressen även om en elev har växelvis boende. Ansvar för elevernas dagliga resor omfattar gymnasieelever fram till och med utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år. Hemkommunens ansvar gäller oavsett om eleven får sin utbildning inom det offentliga skolväsendet eller på annat håll. Det innebär att hemkommunen är skyldig att svara för resekostnader även för elever i landstingens gymnasieskolor och för elever som går på en gymnasieutbildning i fristående skolor. Hemkommunen har även ansvaret när eleven studerar på annan ort. Kommunen är inte skyldig att anordna transporter för gymnasieeleverna utan endast ansvara för deras resekostnader. Enligt 2 § förordningen får kommunen bestämma hur resorna ska ske.

Kommunen får bestämma om stödet ska ges kontant eller genom tillhandahållande av busskort eller dylikt. Om stödet ges kontant är kommunen inte skyldig att ge högre ersättning än vad som motsvarar 1/30 av prisbasbeloppet för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostaden och skolan. Kommunen ska alltså betala elevens verkliga resekostnad upp till åtminstone 1/30 av basbeloppet. Om kommunen väljer att inte ge kontant stöd ska kommunen betala hela kostnaden för till exempel ett busskort.

En viktig skillnad mellan skolskjuts och elevresor är att kommunen har ett mer långtgående ansvar när det gäller skolskjuts, både med avseende på att anordna transporter och på trafiksäkerhet. När det gäller gymnasieelevernas resor har kommunen ingen skyldighet att anordna sådana resor, utan endast ett ansvar för resekostnaderna upp till ett visst belopp. Beslut om bidrag till elevresor fattas med stöd av lagen om elevresor och överklagas med laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen. Förvaltningslagens bestämmelser om motivering av beslut, fullföljdshänvisning med mera gäller inte i dessa ärenden. En sökande bör dock underrättas om ett beslut om bidrag.

För elever i fristående gymnasieskolor gäller att hemkommunen ansvarar för dagliga resor under samma förutsättningar som för elever i kommunala gymnasieskolor. Vid behov av inackorderingstillägg är det dock CSN som beviljar och betalar ut bidraget. Det avser även att täcka veckoslutsresor.

<https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-135-8.pdf?issuusl=ignore>

Samverkansavtalet med Jönköpings kommun

I samverkansavtalet med Jönköpings kommun finns det inga bestämmelser om att vi ska använda oss av busskort till våra gymnasieelever. Jönköpings kommun har själva fattat ett politiskt beslut om att enbart erbjuda busskort till sina gymnasieelever; dels ur ett miljöperspektiv och även för att uppmuntra eleverna att resa mer kollektivt.

Det är gymnasiet där eleven går, som lämnar ut busskortet, sen fakturerar Jönköpings kommun respektive hemkommun där eleven är folkbokförd.

Andra kommuner

Vid kontakt med olika kommuner i Region Jönköping (Mullsjö, Nässjö, Jönköping) samt efter att ha hämtat fakta på olika kommuners hemsidor (Värnamo, Gävle, Lund, Oxelösund, Norrköping, Grums, Sunne) över hur skolskjutsen samordnas i respektive kommun; framgår det att majoriteten enbart erbjuder busskort till sina gymnasieelever.

Undantagsfall där man istället lämnar ut reseersättning, görs om en elev har svåra/inga bussförbindelser till skolan där eleven går, att färdvägen från din bostad till närmsta busshållplats är minst 6 km, samt medicinska/särskilda skäl och då ska ansökan kompletteras med ett läkarintyg.

Varje kommun beslutar själv hur mycket de ska ge i kontant ersättning, bland de kommuner vi har inhämtat uppgifter från finns det en variation i hur stor ersättning en elev kan bli beviljad.

Länsövergripande överenskommelse

Det finns en överenskommelse mellan de 13 kommunerna i Jönköpings län att skolorna ska använda kollektivtrafiken och därmed skolkort som primärt färdmedel till och från skolan för gymnasieelever. Efter att frågan har lyfts inom PKS framgår det att de 13 kommunerna inkluderat Vaggeryds kommun vill hålla fast vid denna överenskommelse för att ha en väl utbyggd kollektivtrafik i länet.

Summering

Det finns inget i skollagen som motsäger att vi väljer att ge reseersättning till våra gymnasieelever. Skollagen nämner inget om skolresor eller elevresor för gymnasieelever.

Lagen säger att det är kommunen själv som beslutar om en gymnasielev ska ersättas med ett busskort eller reseersättning. Enligt lagen har kommunen en skyldighet att ersätta elever för sina resor, lagen säger inget om hur detta ska utföras.

I utredningen framgår det med *Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor*, att kommunen enbart är skyldiga att ge ekonomisk ersättning för de gymnasieelever som är berättigade till elevresor mellan hemmet och skolan.

VAGGERYDS KOMMUN

BARN- OCH UTBILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN

I och med överenskommelsen mellan de 13 kommunerna i länet ser inte Barn- och utbildningsförvaltningen någon annan lösning än att i första hand fortsätta dela ut skolkort till gymnasielever folkbokförda i Vaggeryds kommun, som går på en gymnasieskola i en annan kommun. Möjligheten att bevilja kontantersättning när särskilda omständigheter föreligger kvarstår liksom det gör i övriga kommuner. För elever på egen gymnasieskola gäller i första hand upphandlade skolskjuturer, därefter skolkort för resor med kollektivtrafik och slutligen kontantersättning.

Förvaltningen föreslår nämnden att godkänna lämnad utredning.

Bilaga 1: Rutiner i andra kommuner

Vad står det i samverkansavtalet mellan Vaggeryds kommun och Jönköpings kommun?

Avtalet gäller 2018-07-01 – 2021-06-20 och fortlöper om ingen uppsägning görs. För avtalet gäller ett års ömsesidig uppsägning före förfallodagen.

4. Vaggeryd svarar för kostnaden för de studiehjälpsberättigade elevernas resor och inackordering. Den praktiska handläggningen av resor fullgörs av Jönköping utan särskild ersättning utifrån de kommunala beslut som föreligger i Vaggeryd beträffande bidrag eller annan form.

Alla elever som går på ett gymnasium i Jönköpings kommun får ett busskort tilldelat av skolan. Jönköpings kommun fakturerar sedan respektive kommun. Det har förekommit enstaka undantag, där en elev som bor ute på landet istället fått reseersättning.

I Jönköpings kommun har man fattat ett politiskt beslut om att ge gymnasieleverna busskort för att öka användandet av den lokala kollektivtrafiken, samt ur ett miljöperspektiv.

I undantagsfall – då en elev får reseersättning, ger Jönköpings kommun följande ersättning till de gymnasieelever som är folkbokförda i Jönköpings kommun:

KONTANTBIDRAGENS STORLEK

Kontantersättning mellan bostad och skola

För elev som uppfyller villkoren för att få kontantersättning för resor (se stycke "Hur ska resorna ske") gäller följande bidrag:

Färdväg bostad - skola. Minsta antal km	Bidrag per månad Räknat i SEK
6	750
13	800
19	825
27	875
36	950
46	1050

Ersättning för läsår om 40 veckor

Ett läsår vid gymnasieskolan omfattar i regel 40 veckor under augusti – december samt januari – juni. Höttermånen omfattar då fyra månader och vårtermånen fem månader.

HUR SKA RESORNA SKE?

Beslut för Jönköpings kommun

UAN beslutar hur stödet ska ges. Om resorna kan ske med kollektivt färdmedel så erhåller eleven skolkort. Resan eller del av resan anses kunna ske med kollektivt färdmedel om detta kan utnyttjas minst halva färdvägen. Elevens sammanlagda väntetid på undervisningsorten före och efter skoltid bör då inte överstiga två timmar/dag i genomsnitt.

Källa: PDF Riktlinjer, Gymnasieelevernas resor, Läsåret 2019/2020. Jönköpings kommun.

Hur fungerar elevresor för gymnasieelever i andra kommuner?

Mullsjö kommun

Mullsjös gymnasieelever går antingen på ett gymnasium i Falköping eller Jönköping; samtliga elever får busskort. Det har bara varit något undantagsfall bakåt i tiden där en elev bodde långt ute på landet; och fick då reseersättning med ca 200 kr/månad. Gymnasiet där eleven går lämnar ut busskortet till eleven. Mullsjö kommun får därefter en faktura.

Nässjö kommun

Samtliga gymnasieelever får busskort av Nässjö kommun, detta gäller både de elever som åker till ett gymnasium i Nässjö eller i Jönköping. Det är endast undantagsfall, där en elev bor illa till, som eleven kan få reseersättning. Det är gymnasiet där eleven går, som lämnar ut busskortet, Nässjö kommun får därefter en faktura.

Värnamo kommun

Bidrag till resor mellan bostad och hållplats

Till gymnasieelev som har rätt till skolkort och som har minst sex kilometer enkel resa mellan hemmet och hållplatsen ges ett kontant bidrag. Bidraget betalas ut en gång per termin via bank till myndig elev eller förälder på samma sätt som studiebidraget. Bidraget kan inte kombineras med inackorderingstillägg. Ansökan ska lämnas för varje nytt läsår.

Ansökan avser resor mellan bostad och hållplats.

För att ansöka om bidrag måste det vara minst 6 km enkel resa till angiven hållplats från bostaden.

Information om bidrag till dagliga resor mellan bostad och hållplats.

Förutsättning: För elev som är berättigad till färdbevis utgår dessutom kontant ersättning mellan bostad och hållplats om avståndet mellan bostad och hållplats uppgår till minst 6 km. Finns flera elever i samma familj förutsätts samåkning vid resa med bil.

Åldersgräns: T o m vårterminen det år den studerande fyller 20 år.

Ansökan: Ansökan ska lämnas för varje nytt läsår, senast under september månad.

Körjournaler: Ifyllda körjournaler lämnas till barn och utbildningsförvaltningen månaden efter varje avslutad termin. Utbetalning: Bidrag utbetalas en (1) gång per termin till myndig elev eller till förälder för omyndig elev. Bidrag till resor mellan bostad och hållplats kan ej kombineras med inackorderingsstöd.

<https://www.varnamo.se/utbildning-och-barnomsorg/gymnasium/resor-for-gymnasieelever.html>

VAGGERYDS KOMMUN

BARN- OCH UTBILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN

Gävle kommun

Det här ger dig rätt till busskort eller reseersättning:

För att du ska ha rätt till ett busskort eller reseersättning ska du studera på heltid och ha ett reseavstånd på 6 km mellan skolan och den bostad du är folkbokförd på. Räkna ut avstånd mellan din bostad och skola via vår karttjänst. Om du kan åka med vanlig linjetrafik får du ett busskort. Busskortet gäller på vardagar mellan kl 04.00-18.00.

Om du inte kan åka linjetrafik kan du få kontant reseersättning men då behöver du också uppfylla minst ett av nedanstående alternativ.

Du kan inte åka linjetrafik på grund av:

- att färdvägen från din bostad till närmaste busshållplats är minst 6 km.
- att bussförbindelse mellan din bostad och skolan saknas helt.
- medicinska skäl. Komplettera i så fall din ansökan med läkarintyg.
- att du har särskilda skäl. Komplettera i så fall din ansökan med läkarintyg.

<https://www.gavle.se/service-och-information/utbildning-och-barnomsorg/gymnasieskola-och-gymnasiesarskola/busskort-och-reseersattning/ansokom-busskort-eller-reseersattning/>

Lunds kommun

Kan man få kontant ersättning istället för busskort?

Information

Ja, du kan få kontant ersättning, dvs. en summa pengar istället för ett busskort som betalas ut i september och januari. Detta anger du i ansökan. Vid kontant ersättning erhålles kortets värde minus moms.

Man kan även ansöka om tilläggsbidrag, vilket kan fås om sträckan mellan din folkbokföringsadress och närmst busshållplats är mer än 6 km. Observera att du måste lämna kontobevis om du söker kontant ersättning.

<https://www.lund.se/utbildning--forskola/gymnasieskola/studieekonomi-resor-och-boende/fragor-om-resebidraget/kan-man-fa-kontant-ersattning-istallet-for-busskort/>

Oxelösund kommun

Utbildningsnämnden beslutade 29 maj 2017 att ta bort möjligheten till kontant ersättning i stället för busskort.

Kommunerna i Södermanland, Landstinget Sörmland och Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet har kommit överens om att kommunerna ska verka för att skolresor i första hand utnyttjar linjetrafiken med skolkort.

<http://www.oxelosund.se/nyhetsartikel/kontant-ersattning-i-stallet-for-busskort-pa-gymnasiet/>

VAGGERYDS KOMMUN

BARN- OCH UTBILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN

Norrköpings kommun

Gymnasieelever

Kommunen ersätter resekostnader, oftast i form av ett busskort till och med vårterminen du fyller 20 år. Villkoren är att du ska vara heltidsstuderande, ha rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen och ha minst 6 kilometer mellan hemmet och skolan.

Ersättning för skolskjuts beviljas inte på grund av funktionsnedsättning, trafikfarlig väg eller någon annan särskild omständighet.

Bara elever som går i gymnasieskola i Östergötland kan få busskort. Studerar du utanför länet kan du ansöka om kontant reseersättning.

<https://www.norrkoping.se/skola-och-forskola/gymnasieskola/elevresor-och-reseersattning.html>

Grums kommun

Kontant ersättning i särskilda fall

I särskilda fall kan kontant ersättning lämnas med ett belopp som motsvarar kostnaden för kollektivtrafikresa. Saknas kollektivtrafikförbindelser mellan bostaden och skolan och närmaste hållplats för kollektivtrafik överstiger sex kilometer lämnas kontant ersättning.

<https://www.grums.se/barnutbildning/gymnasieskola/reseersattning.1583.html>

Sunne kommun

I Sunne kommun gäller att bidraget ska utgå i form av

- Gymnasieladdning till Värmlandskort eller
- Gymnasieladdning + kontantbidrag för enskild anslutningsresa eller
- Kontantbidrag för enskild resa.

Gymnasieladdning + anslutningsbidrag

Om eleven har gymnasieladdning och har minst 6 km färdväg mellan bostaden och närmaste hållplats för buss eller tåg, kan eleven även ansöka om bidrag för anslutningsresan.

Kontant resebidrag

Kontant resebidrag för enskild resa utgår om

- Resan inte kan ske med buss eller tåg, eller
- Undervisningen inte följer normal terminslängd.

https://sunne.se/globalassets/upload/barn_utbildning/5gymnasium/gemensamma-dokument/handbok-gy-dagliga-resor.pdf